

BETREFT	Signalering kwaliteit EU-regelgeving		
DEN HAAG	30-6-2026	E-MAIL	secretariaatvz@ser.nl
ONS KENMERK	26.41049	TOESTELNUMMER	070 3499 502
BIJLAGE(N)	-		

Geachte mevrouw Herbert,

Tijdens de vorige Commissie (Von der Leyen I) is omvangrijke nieuwe wetgeving tot stand gebracht op diverse terreinen, waaronder op de digitale transitie en duurzame transitie (Green Deal). Vervolgens zijn substantiële onderdelen hiervan, maar ook van al langer bestaande EU-regelgeving, in de huidige Commissie (Von der Leyen II) via "omnibus"-pakketten herzien of ingeperkt, soms nog voordat regelgeving (volledig) in werking is getreden. De SER maakt zich hierbij zorgen over het huidige wetgevingsproces in de Europese Unie.

Wij constateren gezamenlijk dat de kwaliteit, voorspelbaarheid en legitimiteit van Europese wetgeving onder druk komt te staan door een onzorgvuldig wetgevingsproces. Het is geen goede wetgevingspraktijk als eerst zeer ingrijpende wetgeving wordt vastgesteld om deze vervolgens op zeer ingrijpende wijze te herzien.

De SER roept het kabinet daarom op om:

- Zich in Brussel actiever in te zetten voor wetgevingskwaliteit en proceswaarborgen (impact analyse, brede consultatie, transparantie) bij Europese wetgevingsvoorstellen en omnibusvoorstellen in het bijzonder.
- Een duidelijke Nederlandse visie op EU-wetgevingskwaliteit te ontwikkelen met oog op een gebalanceerde belangenafweging en deze ook uit te dragen.
- Omdat de brede EU-wetgevingsagenda inclusief de omnibuswetgeving ondertussen doorgaat: sociale partners vroegtijdig te betrekken en onze input te benutten op specifieke voorstellen, zodat in Nederland wél het goede gesprek met de juiste stakeholders wordt gevoerd.

De inhoudelijke appreciatie van de regelgeving waarop de omnibus pakketten betrekking hebben en van de omnibusvoorstellen zelf verschilt tussen sociale partners.¹

¹ In de discussie komt onder andere naar voren dat werkgevers zorgen hebben over de toepasbaarheid van Europese regelgeving in de praktijk door de omvang van verplichtingen en aansprakelijkheden. Onduidelijkheden in de voorstellen leiden hierbij, naar hun mening, tot onzekerheid, hoge kosten en de oproep tot vereenvoudiging en correctie. Werkgevers zien ook positieve voorbeelden in de omnibuspakketten. In de visie van werknemersorganisaties ging de wetgeving onder Von der Leyen 1 regelmatig niet ver genoeg in het

Ondanks deze inhoudelijke verschillen delen sociale partners een aantal belangrijke zorgen over het wetgevingsproces en de omnibusmethodiek in het bijzonder. Onze zorgen gaan hierbij niet over één incident, maar over een patroon dat structureel risico's oplevert. Door de snelheid van het wetgevingsproces en doordat de wetgeving een breed scala van onderwerpen raakt zijn de gevolgen onvoldoende in beeld. Specifiek bij de omnibusvoorstellen ontbreekt daarbij een volwaardige, integrale impact assessment²; de onderbouwing richt zich vooral op lastenreductie, terwijl effecten op brede welvaart (sociaal, ecologisch en economisch) slechts beperkt worden meegenomen.

Ook later in het wetgevingsproces worden door het Parlement en/of de Raad soms ingrijpende wijzigingen ingebracht zonder dat voldoende zicht is op de gevolgen daarvan. Parlement en Raad zouden, met inachtneming van hun mandaat als EU co-wetgever, transparanter kunnen zijn over de keuze om al dan niet een eigen impact assessment uit te voeren en deze vervolgens openbaar maken. Daarnaast constateren wij dat consultatie onvoldoende óf te eenzijdig wordt vormgegeven. Sociale partners worden bij de omnibusvoorstellen slechts beperkt geconsulteerd, met als motivering dat de voorstellen niet direct over sociaal beleid gaan, terwijl de voorgestelde wijzigingen wel raken aan de bescherming van werkenden. Ook constateren we dat bij andere nieuwe instrumenten van de Europese vereenvoudigingsagenda,³ in het bijzonder bij de reality checks, vakbonden niet worden betrokken bij de raadpleging met het risico dat hun positie onvoldoende wordt meegenomen bij beleidsvoorstellen die hier mogelijk op volgen.

Wij constateren ook, meer in brede zin, dat recente wetgevingspakketten steeds vaker uiteenlopende elementen bevatten, vaak gegrond op verschillende rechtsbases en betrekking hebbend op verschillende domeinen. Dit compliceert de controlerende taak van het Europees Parlement, maar ook de adviserende taak van belangenbehartigers en daarmee sociale partners, omdat dit het moeilijk maakt een inschatting te kunnen maken van de impact van de regelgeving op verschillende domeinen. Daarnaast is deze wetgevingsvorm gevoelig voor politieke uitruilen tussen onderdelen. Juist in onrustige tijden is het belangrijk om tot goede regelgeving te komen die Europa sterker maakt. Sociale partners kunnen daarbij een stabiliserende rol spelen door gezamenlijk tot oplossingen te komen die werkbaar zijn.

Kwalitatief hoogwaardige Europese regelgeving is van grote waarde voor brede welvaart. Meer administratieve verplichtingen als zodanig is, zoals de SER eerder stelde,⁴ op zich geen argument om geen maatregelen te nemen die gericht zijn op bijvoorbeeld de bescherming van werknemers, de gezondheid, het milieu of consumenten en een goede werking van de interne markt. Vanuit het vertrekpunt dat de economische en sociale aspecten van de EU gelijkwaardig zijn, is het in ieders belang dat de administratieve verplichtingen in redelijke verhouding staan tot het te bereiken doel en zoveel mogelijk worden beperkt, zonder dat het ten koste gaat van het bereiken van de met de regulering beoogde doelen.

beschermen van mens en milieu. Zij maken zich grote zorgen om de omnibus wetgeving, die naar hun mening, negatieve gevolgen heeft, onder andere voor de bescherming van werknemers.

² De SER staat in deze kritiek niet alleen. Meerdere juristen en de Europese ombudsman spraken zich eerder ook kritisch uit over omnibus wetgeving, zie bijv. rapport van de Europese ombudsman (<https://www.ombudsman.europa.eu/nl/recommendation/nl/215920>) en een brief van meer dan 100 experts waarbij ook de juridische houdbaarheid in twijfel wordt getrokken (<https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/eu-over-100-lawyers-and-academics-warn-that-omnibus-proposal-could-expose-commission-to-legal-challenges-more-uncertainty-for-businesses/>).

³ Naast omnibuspakketten gaat het hierbij om implementatiedialogen, reality checks, stresstesten (naast de al bestaande evaluaties en fitness checks. Zie o.a. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/simplification-and-implementation/simplification_en, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/simplification-and-implementation/implementation-dialogues-0_en

⁴ Zie SER (2023) Beleidsagenda Europese Unie 2024-2029, p. 84-85.

Het streven naar vereenvoudiging vraagt daarom om zorgvuldige analyse en consultatie, zodat de kosten én baten van veranderingen in regels goed in beeld zijn.

Het verbeteren van de kwaliteit van wetgeving dient altijd het uitgangspunt te zijn. Wij zijn geen voorstander van voorstellen waarbij het schrappen van regels op zichzelf als doel geldt, zoals via een puur kwantitatieve benadering van quota. Wij wijzen er hierbij tevens op dat als de kwaliteit van wetgeving goed is, zij ook stand kan houden bij schuivende politieke verhoudingen. Europese burgers en bedrijven hebben belang bij stabiele regelgeving, een gedegen proces is dan ook belangrijker dan grote haast bij wetgeving.

Nederland heeft traditioneel een sterke reputatie als voorvechter van de "better regulation" agenda, met nadruk op transparantie, evenwichtige belangenweging, goede controle en goed inzicht in de gevolgen van beleidskeuzes. Consultatie van sociale partners is daar ook een belangrijk element van. De eisen en voorwaarden van goede regelgeving zijn essentieel voor zowel bedrijfsleven als werknemers, het milieu en consumenten. Juist daarom past nu alertheid. In 2025 zijn tien omnibusvoorstellen gedaan en voor 2026 worden er nog meer verwacht, naast een brede andere wetgevingsagenda. In het regeerakkoord geeft de huidige coalitie expliciet aan dat het de Europese omnibuswetgeving onderschrijft. Wij maken ons in dat kader zorgen over de wetgevingskwaliteit en roepen de Nederlandse politiek op niet alleen scherp te zijn op beleidsinhoud, maar juist ook op de procesmatige waarborgen die wetgevingskwaliteit moeten garanderen.

De SER is graag bereid haar zorgen en ideeën toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Kim Putters
Voorzitter SER